

בנימין זילברברג

בחירות

בשטחים?

קודם

אצלנו!

הרעיון של ראש-הממשלה על בחירות בשטחים נראה כסביר לאנשים מסוימים. רה"מ ינו, דרך להקמת נציגות לאוכלוסיה המקומית. אולם, כמבט שני, הנני עדים להתפתחות דינמית חמורה, ההולכת ונמשכת זה 10 שנים. ראש-הממשלה הקודם מטעם הליכוד הכיר בקמפייוויז ב-ישות פלסטינית. ראש-הממשלה הנוכחי מטעם הליכוד, נאמ"צ צעות הצעתו לבחירות ביש"ע, מגבש את ה"ישות הפלסטינית", ומי שיבוא אחריו, כנראה, יקים את ה"מדינה הפלסטינית", הלוכשת צורה כבר היום.

אזרחי ישראל, שהלכו לבחירות ב-1 נובמבר 1988, לא ידעו אז, כי שר-הביטחון יכריז לאחר זמנמה, שאי-אפשר להתגבר על המהומות הערביות ביש"ע. הרמטכ"ל כבר הכריז לפני התיקשורת, כי צה"ל נכשל. (אולי היה זה כישלון נותני-הפקודות?) האלוף מיצ"ע נת הציג ליהודה, לאחר שהערבים שרפו את האוטובוס בקו טבריה-ירושלים סמוך ליריחו, ובפגיגה זו קפחו חימי המישה יהודים.

אולם, הממשלה הזאת תקיפה מאוד-מאוד, ומגיבה ביד חזקה במיקרה של תגובה ספוגת טניית עלובה מצד יהודים הנפגעים שירות עליירי הפורעים הערבים. או אז, מופיע צה"ל ומיד משליט סדר, ומסלק את היהודים מהמקום.

בשורות הצבא מהלכים קומיסרים שמא"לנים כשסימוגרים בדיהם, לבלוש אחרי חבריהם לנשק, כאם חלילה לא סטר מישוה לפורעים ערבים, בעוצמה מעל לסבירה. אם כך קורה, מיד תוקעים בכל השופרות. שונ"א אינו קולטים את הידיעות האלה, מנפחים אותן, והואגים להפצתן ברחבי העולם.

המצב העוברתי היום שונה מאוד מזה ש"היה באוקטובר '88 לפני הבחירות. יש יהודים רבים בארץ אשר טרם ויתרו על "הישות הצינית" ולא שמו אותה במרכאות כפולות. קיום המדינה, המולדת היחידה שבעבורה נשפך דם יהודי רב יקר לליבם. חובה לפנות אל הציבור במישאל-עם, כפי שהבטח פרס לפני נובמבר '88.

צריך ללכת לבחירות כלליות חדשות לכ"נסת, לפני שחושבים על הבחירות לאוכלוסיה הערבית ביש"ע. קיום הבחירות בשטחים, יביאו למעשה להקמת מועצה מחוקקת נפרדת בחלק של ארץ-ישראל. זו המתכונת ה"בטוחה להקמת המדינה הפלסטינית השנייה.

הכותב מפרסם מאמרים בכתבי-עת

צחי הנגבי

האנטיפנתח היהודית!

אזרחים קשישים ברחוב יפו, וביקש לשגרו לעולם-האמת בעיקבות צמד קורבנותיו. הקהל לא התאסף במקום בעיקבות מודעה של "כך". היה שם חתך נאמן של "עמך! יש-ראל", יהודים רגילים כמוני וכמוך, בני כל הגילים, מצביעי כל המיפלגות, בעלי מכה משותף אחד: תחושה איומה של השפלה - עקב חוסר-האונים של הממשלה אל מול ההפקרות הרצחנית של הערבים. גם באי בית-הקברות בכפר-רובורג, יישוב מפא"ניקי למהדרין, שהשתיקו בטכס-האז"כרה הממלכתי את ח"כ דדי צוקר, לא פעלו על-פי הוראת "גוש אמונים". הם פעלו ב"מיצוות ליבם, שלא השלים עם שיגור נציג ר"ץ, סמל המאבק היהודי לזכויות האדם הערבי, דווקא למעמד שבו הם מתייחדים עם קורבנם הנורא: קורבן המאבק היהודי נגד חייית האדם הערבית.

יותר מכל אלה נודעת משמעות נכבדה למתקפת-הזעם על הרמטכ"ל, בעת הלוויית הצנחן אבי סספורטס ז"ל. לא כדאי להקל ראש במישקלה של ההתפרצות ההמונית הזו כלפי מפקדו העליון של צה"ל, מופת הגבורה היהודית ועצמאות ישראל. בעבר, גם בימים קשים ביותר, כאשר צה"ל ידע משברים וכישלונות כואבים ואיבד מזוהרו - לא קרא הציבור תרועה על מפקדיו, קל וחומר - על בכיר לוחמיו. הפעם נפרץ סכר הסובלנות, לא משום שהצבא הציב לעצמו משימה, חתר בכל מאודו להשגתה - ונכשל. אלא כיוון שההיפך הוא הנכון: צה"ל - וכמוהו הדרג המדיני - לא הגדיר את מיגור האלימות ביש"ע כמשימתו; חתירתו לביצוע משימותיו החלקיות היתה נגועה בהיססנות מיבצעית ובאימפוטנציה מישפטית; ומשום-כך, כישלונו המחפיר אינו מקובל ככישלון לגיטימי בקרב הציבור.

ולכן, קצת במאוחר - אבל לא מאוחר מדי - נולדת האנטיפנתח היהודית. היא מסירה את המעצורים המוסריים, מנפצת את הכבלים המישפטיים, משליכה את האויקים שאיפשרו למתפרעים הערביים להתעלל בנו ובכבודנו.

היהודים מתעוררים ומשיבים מילחמה שהיה איך אמרו לנו נביאי-ישראל בדצמבר '87: "גאל הגלגל הזה כבר אי-אפשר לסובב חזרה..." גם את המודעה שאושר לקריית-ארבע, מאשקלון למעלה-אדומים - איש כבר לא יוכל לעצור!

בדצמבר 1987 החלה האינתיפאדה הערבית. במאי 1989, סוף-סוף, נשברה ההבלגה: החלה האנטיפנתח היהודית. בכבישי אשקלון, בצומת אשדוד, במעלה-אדומים, בקריית-ארבע, החלו יהודים לרשום את שורות-הפתיחה בפרק החדש של ספר דברי-הימים, וכותרת הפרק: "עד כאן!"

תגובותיהם הטיבעיות של תושבי אשדוד ואשקלון, מעלה-אדומים וקריית-ארבע חיל-צו מחזי אנחת-רווחה עמוקה, שהמתנה - מתוסכלת ועצורה, למעלה מ-16 חודשים. כי מוני נשמו לרווחה מאות-אלפים בכל רחבי הארץ. פוליטיקאים רבים לא נמצאו בין הנושמים לרווחה: אלה, כמובן, "מגנים בכל תוקף". וגם לא עיתונאים, כמוכן. אלה, כדר"כס, מבהירים ש"לא יעלה על הדעת". אבל בציבור הישראלי, במיפעל, במילואים, במורית, בחדר-המדורגות, בסופרמרקט, האמירה הרווחת-הינה קביעה חד-משמעית: "הגיע הזמן!"

גם מות הנהג הערבי מדורה מגניעת אבנים בכביש קריית-גת, כבר לא סחף אחריו את גינוני-הטכס של אבלות וחרטה, המקובלים אצלנו כל אימת שעורו העדין של בן-מייעוטים נשרט קלות. המלצתם של חכמינו הקדמונים - "הגר בבית-זכוכית - אל יזרוק אבנים!" מתחילה להיקלט בתודעתנו. בתרגום לשנות ה-90, כוחה של ההמלצה הזו יפה גם לנוסעי מכוניות ערביות, שמששותיהן עשויות זכוכית. שהרי האבן הארץ-ישראלית שמצויה היא, מסתבר, עיוורת-צבעים. תכונותיה המרסקות אינן פוחות גם כשהיא משייטת אל עבר רכב כחול-לוחית. גם לאבן המשוננת - כך מלמדת המציאות החדשה - יש לפחות שני צדדים, אלא שעד כה העדיפו הפורעים הערבים להתמקד בשירבוט כתובות-הסתה על הקיר הערבי, תחת לקרוא את הכתובת על הקיר היהודי. דווקא היה להם כל מאוד, אילו רצו, להבין את לשון הכתובת הזו. בשפתם הם עקרו ובלקו: "דירי בלקום" ובשפתנו אנו, אם כי לא בעברית תיקנית: "אם תמשיכו להרים את הראש - נוריד לכם אותו..."

אם יש מי שמשלה את עצמו כי האנטיפנתח היהודית היא פרובוצציה חד-פעמית בנוסח תעלולי כהנא - מעדיה גירסתו על ניתוקו האוטוסיטי מרחשי-הלב ומהלך-הקהל הירושלמי, שהתגודד סביב הרוצח הערבי ששחט שני

כבר היו דברים מעולם

כאשר נודעו תוצאות הבחירות, התברר שה"עיתונות צדקה. התוצאות העניקו הישג ניכר לאלמנטים קיצוניים. נציגיהם תפסו את עמדות-המפתח ברוב המועצות המקומיות." שר-הביטחון דהיום וראש-הממשלה דאז, יצחק רבין, סיכם בספרו את הבחירות: "הבחירות... בעיתויך ובצורתן, הניבו תוצאה שלילית: ניצחונם של תומכי אש"ף, גלויים וסמויים, פירסם את גליה-לאומנות ביהודה ושומרון וסייע לאש"ף לבסס את הטענה, כי הוא, ורק הוא, מייצג את הערבים בשטחים ומבטא בנאמנות את רחשי ליבם. מבחינה מדינית נתקפחה בכך טענתו, כי הערבים בשטחים אינם נוהים אחרי אש"ף, וכי אפשר לבנות מנהיגות ערבית בעלת מישקל וערך, שתפישתה המתונה וויקתה לירדן עשויות לסלול דרך לפיתרון של שלום, בלי מדינה פלסטינית עצמאית... בכך נגרם לישראל נזק מדיני בעל השפעה שלילית."

הנתונים מנוחים לפני המנהיגים. העויבות ידועות, במיוחד לפרס ולרבין, שהיו אז הנפשות הפועלות. לא נראה שמישרו עומד להפיק את הלקח הנכון. ההיסטוריה אכן חוזרת.

חגי הוברמן, עיתונאי בעיתון "הצופה"

מקורבי הממלכה הירדנית. התברר גם שקשה מאוד להבטיח את אופיין הרמוקרטי של הבחירות. עושי דברו של אש"ף נכנסו לת"מונה. מהומות וגילויים של אי-סדר צצו כפי שריות אחרי הגשם, כשהמגמה הכרוהה היא להטיל מורא על התושבים כדי שיצביעו עבור המועמדים שאנשי אש"ף רצו ביקרם. פרס, על אף שהודה בישיבת הממשלה ב-4 באפריל - שבוע לפני הבחירות - כי איננו יכול להיות ערב לפני הממשלה על תוצאות הבחירות, "סירב לחזור בו מהצעד. אני קורא בצער את הפירסומים בעיתונות הישראלית שהשמאל ואש"ף כבר ניצחו, אמר לשרי-הממשלה. "אין ספק שפרס היה מיטיב לעשות אילו קרא את העיתונות כישראל בעיון ולא בצער", יתוב לימים מתי גולן, בספרו הביוגראפי על פרס, ששכן,

ההחלטה של ממשלת ישראל על עריכת בחירות בשטחים - מהלך שאותו הוביל שר-הביטחון - נתקלה בתגובות מעורבות. בצד יגמת ההסכמה, בקצו קולות ההתנגדות וה"אזהרה מפני התוצאות החמורות שהמהלך עלול להביא. כך היה השבוע - וכך היה לפני 13 שנה, בשנת 1976. וההיסטוריה - כך נרמזה פעם נוספת - שוב חוזרת על עצמה. שר-הביטחון דאז, שימרון פרס, הוא שיום את הרעיון, מתוך אמונה שקירוב התושבים הערביים לערכים דמוקרטיים יעניק להם תחושה של ניהול עצמי, שתרכך את תחושת-הכיבוש. ככל שקרב מועד הבחירות, שנקבע ל-12 באפריל 1976, גברן ההוכחות לאפשרות שאישים קיצוניים המקורבים לאש"ף יתפסו את מקומם של ראשי העיריות המתונים,